UNESCO bringer steder, mennesker og samfund sammen og skaber værdi for Storbritannien

FN's organisation for uddannelse, videnskab, kultur og kommunikation og information

Den danske UNESCO-nationalkommission

Ny rapport udgivet af UNESCO's nationalkommission i Storbritannien viser, at UNESCO-destinationer bidrager markant til økonomisk omsætning og at værdien ikke er begrænset til finansielle gevinster men også betyder positive effekter for samfund, kulturliv og natur.

" Essensen og styrken af UNESCO bredere værdi for Storbritanien er ikke let at måle. Designationerne passer på fælles arvegods, de er en motor for viden og udgør laboratorier for innovation. De forbinder mennesker, kultur og natur, stimulerer kreativitet og udgør trædesten for nye samarbejder. (fra rapporten)

INDHOLD:

- INTRODUKTION
- UNDERSØGELSENS FOKUS
- ANBEFALINGER
- ØKONOMISK VÆRDISKABELSE
- DEN BREDERE VÆRDISKABELSE
- DESIGNATIONERNES BIDRAG TIL OPFYLDELSE AF VERDENSMÅLENE
- TURISME

INTRODUKTION

Formålet med rapporten, er at undersøge, vurdere og forstå UNESCO-designationers bidrag i bred forstand til Storbritannien. Rapporten slår fast. at UNESCO-designationer bidrager ekstraordinært med vitalitet, muligheder, viden og engagement til alle dele af det britiske samfund og generer et betydeligt økonomisk afkast.

Sekretariatet for den danske UNESCO-nationalkommission har lavet en sammenfatning af rapporten på dansk. Sammenfatningen består af en række nedslag og er ikke en 1:1 gengivelse. Der er lagt vægt på hvad der kan være relevant i en dansk kontekst og virke som inspiration.

Værdien af UNESCO-designationer er bred, og rækker langt ud over den rent økonomiske. Den fulde værdi af designationernes bidrag er endnu ikke fuldstændig realiseret eller forstået tilbundsgående. Det handler blandt andet om at bidrage til social sammenhængskraft, øge lokalsamfunds resilens samt empowerment. Denne mere uhåndgribelige værdi er mindst lige så vigtig - hvis ikke mere vigtig - med sigte på aktuelle politiske tendenser og sociale og klimamæssige udfordringer. Undersøgelsen peger på at der fortsat findes et uudnyttet potentiale for designationerne i forhold til at bidrage til samfundsudviklingen og til at opfylde FN's mål for bæredygtig udvikling.

Rapporten giver regering, interessenter og designationer mulighed for bedre at forstå UNESCO-designationers individuelle udfordringer og styrker og derudover peger den på hvad der skal til, for at de kan udfolde deres fulde potentiale og øge de positive effekter

"Det er af afgørende betydning, at Storbritannien forstår den rolle, som UNESCO-designationer spiller for borgerne i Storbritannien på tværs af alle livsomstændigheder, og at beslutningstagere værdsætter den globale værdi, som UNESCO bringer, og anerkender hvordan det bidrager til Storbritanniens rolle på fremtidens scene for verdens udvikling." (fra rapporten)

I rapporten defineres en UNESCO-designation som et sted, et område, en institution eller et objekt som har fået tildelt UNESCO-status og som opfylder visse aftalte normative rammer og standarder, der er i overensstemmelse med UNESCO's overordnede mål.

UNDERSØGELSENS FOKUS

Mellem januar 2018 og april 2019 undersøgte Storbritanniens nationalkommission 76 UNESCO-designationer. Fokus lå på følgende:

- Hvad betyder en UNESCO-status i forhold til at tiltrække finansiering?
- Hvori ligger værdien (ud over den økonomiske) af UNESCO-designationers aktiviteter og projekter for Storbritannien?
- Hvad er det potentielle bidrag fra UNESCO-designationer til Storbritanniens opfyldelse af FN's verdensmål?

RAPPORTENS ANBEFALINGER

"When we talk to the management organisation of the North Coast 500, we tend to say 'just keep pushing that it's a UNESCO designation'. We know it's special. The UN know it's special. Let's talk about that more. Let's communicate that more. We need to use that. We don't just keep it as a passive label, we have to use it actively to educate people about how unique, and how fragile this region is. It's an ongoing process. All of the reasons that we have a UNESCO status, people understand those. Can they make that connection to the UNESCO brand? I am not sure that they can do that, yet. But we don't record this, we don't have the capacity to do that, but that's what we would need to do to understand that question." Dr Laura Hamlet, Geopark Coordinator at UNESCO Global Geopark North West Highlands

Anbefalingerne i rapporten er rettet til både designationer, nationalkommissionen og til beslutningstagere. Når det gælder nationalkommissionen, slår rapporten fast, at den britiske nationalkommission med sin centrale placering i UNESCO-netværket i Storbritannien, har en nøglerolle at spille i forhold til at udvikle designationers potentiale, demonstrere deres værdi for det britiske folk og beslutningstagere, tilvejebringe yderligere ressourcer og hjælpe dem til at levere på verdensmålene.

<u>Styrk og udbred værdien af UNESCO-brandet i</u> Storbritannien
Formulér fælles guidelines for branding på tværs af UNESCO-designationerne i samarbejde med UNESCOs sekretariat i Paris Dette bør inkludere individuelle guides for de enkelte designationer samt generelle retningslinjer for, hvordan man bruger UNESCO-brandet i forhold til partnere, turismestrategier, forretningsplaner mv.

Styrk UNESCO-brandet gennem nationale kampagner og internationale events og begivenheder. Nationale kampagner som det vellykkede Science Museum Lates og UNESCO Trail i Skotland er eksempler på, hvordan nationalkommissionen løfter UNESCO-brandets profil i Storbritannien som helhed.

Saml alle designationer på én hjemmeside og profilér dem samlet

Muliggør et stærkere samarbejde mellem forskellige designationer
Skab et rammeværk der tilbyder støtte på tværs af designationerne og som faciliterer samarbejde og fælles aktiviteter, kan hjælpe designationerne til at styrke deres profil, lære af hinanden og udnytte deres rolle som del af et lokalt, nationalt og globalt netværk.

Udvikl designationernes kerneaktiviteter sådan, at de konkret adresserer opfyldelse af verdensmålene
Opret en intern ressource til UNESCO-designationer hvor de kan dele praksiserfaringer, udvikle fælles initiativer og have adgang til og være i dialog med nationalkommissionen og centrale partnere

Gør UNESCOs globale mission, norm- og standardsættende instrumenter, globale programmer og de bredere FN-værdier relevante for designationerne

Støt UNESCO-designationerne i at engagere sig i de nationale SDG-rapporteringsmekanismer og inden for UNESCOs globale netværk.

Lav én indgang for indsamling af data om bidrag fra UK-designationer til de tematiske kulturindikatorer som UNESCO er ved at udvikle.

Hjælp UNESCO-designationer med at tiltrække mere finansiering fra nye og eksisterende kilder
Tilskynd og støt designationer i at diversificere deres finansiering og dermed forbedre deres økonomiske modstandsdygtighed

Øg samarbejdet med partnere, herunder regeringen og designationers ledelse og bestyrelser samt andre interessenter om at afsøge offentlige, private og filantropiske finansieringskilder.

DEN ØKONOMISKE VÆRDISKABELSE

For de 76 UNESCO-designationer der indgår i rapportens undersøgelse, 'hjalp' deres UNESCO-status dem med at generere omkring 151 millioner pund (1,2 mia. DKK) på et år.

Offentlig støtte, herunder fra den britiske regering udgør den største finansieringskilde, efterfulgt af indtægter fra turisme, private donationer og National Lottery Heritage Fund.

Finansiering fordelt på donortyper:

- Offentlig støtte 29%
- Turisme 25 %
- Private fonde 16 %
- National Lottery Heritage Fund:Tips og lotto 13 %

Verdensarvssteder er de mest succesfulde når det gælder finansiering, fulgt af UNESCO-chairs. UNESCO-byerne har den mest diversificerede form for finansiering, mens geoparker ofte kun har en håndfuld donorer.

Trods det forhold, at UNESCO's verdensarvssteder i Storbritannien er de største modtagere af bevillinger, er det for størstedelen af designationerne, herunder også verdensarvssteder, en udfordring, at sikre

tilstrækkelig økonomi. Manglende profilering og knappe ressourcer kan markant forringe designationers evne til at tiltrække finansiering.

Hvordan hjælper en UNESCO-status til at generere finansiering?

1. Det sæt af regler og krav om standarder som designationerne er underlagt af UNESCO, gør dem skarpe på deres virksomhed. De har simpelthen rammeværket i orden, de er velfunderede og har styr på deres visioner og partnerskaber, og det betyder noget når man skriver en ansøgning.

2. UNESCO status styrker designationernes selvtillid og gør at de tør være entreprenører

3. Den internationale anerkendelse af at 'vi' er noget unikt, har stor betydning for designationerne

4. UNESCO tiltrækker stærke partnere og spillere

5. UNESCO status tiltrækker også ikke-monetære resurser, som fx menneskelig kapital og adgang til information

Finansiering og tilgængelige ressourcer varierer markant mellem designationerne og påvirker deres evne til at forfølge deres mål:

Med en øget støtte kunne designationernes arbejde bringes mere på omgangshøjde med UNESCOs dagsorden.

En større anerkendelse og forståelse af den ekspertise og de muligheder, som designationerne tilbyder, ville kunne styrke deres bidrag markant til verdensmålene og dermed hjælpe regeringen med at opfylde deres forpligtelser på dette punkt.

Designationerne vil kunne drage fordel af yderligere finansiering, hvis der samtidig var flere muligheder for at arbejde sammen og lære af hinanden, samt en stærkere profiling af den samlede gruppe af UNESCO-designationer i Storbritannien – det som vi kalder UNESCO-familien i Danmark.

Nationalkommissionen kan udgøre en krumtap i dette arbejde, og spille en afgørende rolle i at hjælpe med at facilitere mere samarbejde mellem designationerne, bidrage til at udvikle deres virksomhed og styrke deres profil samt potentielt øge deres adgang til finansiering. Den danske nationalkommission har taget skridt i denne retning, men foreløbig ikke så vidtrækkende som den britiske rapport anbefaler.

DEN BREDERE VÆRDISKABELSE

"UNESCO-designationerne yder et rig og kreativt bidrag til Storbritanniens miljøbeskyttelse, kulturliv og samfund". (fra rapporten)

Størrelsen af det finansielle bidrag som UNESCO-designationer genererer, er hverken den eneste eller den bedste måde at måle eller fuldt ud forstå, hvordan de bringer værdi til landet. En UNESCO-status er ikke kun økonomisk profitabel. Den er også instrumentel i forhold til, at der igangsættes en lang række kreative og innovative aktiviteter, som rummer stor værdi, der ikke umiddelbart kan gøres op i

kroner og ører. Rapporten forsøger at indkredse og give eksempler på den bredere værdi af UNESCO-designationerne.

Uanset type eller fokus er alle UNESCO-designationer forenede i en fælles stræben efter at fremme en bedre verden. Ved at tilslutte sig UNESCO erklærer de sig enige i og forpligtede på at fremme UNESCO's hovedmission om fred og bæredygtig udvikling. Det er deres UNESCO-status, der konstituerer rammerne for deres arbejde.

Udviklingen af partnerskaber og en større følelse af fællesskab ligger i kernen af designationernes aktiviteter; nøglen til at opbygge langvarig fred og bæredygtig udvikling starter med at skabe en større påskønnelse af og forståelse for vores fælles natur- og kulturarv og verden. Designationerne ved, at stærke relationer med deres forskellige målgrupper er nødvendige, uanset om det handler om at finde nye løsninger til at tackle sociale og miljømæssige spørgsmål eller lære lokalsamfund hvordan, de lever mere bæredygtigt.

Undersøgelsen afdækker, at der pt er over 1.300 britiske organisationer knyttet til UNESCO-netværket gennem deres partnerskaber og samarbejde med designationer i Storbritannien. Aktørerne i netværket oplever, at deres partnerskab med UNESCO giver dem bedre mulighed for at tiltrække finansiering. Desuden tilbyder UNESCO-designationer vigtige muligheder for civilsamfundet til at engagere sig i FN's værdier lokalt, nationalt og internationalt.

Med mere end 165 designationer og mindst 1300 partnere, udgør UNESCO-designationerne et enestående netværk af eksperter, partnere og interessenter fra universiteter og skoler til turistbureauer, museer, bevaringsgrupper, lokale myndigheder, enkeltpersoner mfl. Denne bredde gør UNESCO-netværket uovertruffen til at forbinde det lokale med det internationale og skabe mekanismer for læring, engagement og udvikling af samarbejde mellem verdens borgere.

De forskellige geografiske, politiske, lovgivningsmæssige og økonomiske miljøer, hvori designationerne opererer, påvirker deres evne til at realisere deres potentiale. Ændringer i styringen af designationerne og i måden hvorpå de understøttes af UNESCO og den britiske nationalkommission kunne gøre det muligt for dem at kapitalisere mere effektivt på det bredere UNESCO-netværk og øge deres værdi og indflydelse.

De 8 forskellige designationer, der indgik i denne del af undersøgelsen, deler samme kerneaktiviteter hvorigennem de skaber værdi.

Bevaring forstået som opretholdelse og vedligeholdelse af et objekt, sted, tradition, samfund eller område.

Forskning forstået som fremme af en bedre forståelse af vores verden gennem at skabe og dele ny viden.

Uddannelse forstået som fremme af læring som nøglen til varig fred og bæredygtig udvikling.

Kapacitetsopbygning forstået som langsigtede lokale, nationale og internationale relationer og partnerskaber, der bygger på deltagernes kompetencer og kapacitet.

Strategisk ledelse og planlægning forstået som udvikling, implementering og overvågning af en forvaltningsplan, som involverer og engagerer partnerne og som er afgørende for designationernes evne til at nå deres mål.

Rapporten rummer en lang række eksempler på hvordan de gennem disse kerneaktiviteter skaber en merværdi for det britiske samfund:

Chair rådgiver regeringen
UNESCO Chair for Refugee Integration through Languages & the Arts bruger sin forskning og ekspertise i adskillige rådgiverroller og støtter f.eks lokale myndigheder, den skotske regering såvel som Scottish Refugee Council. Og arbejdet strækker sig ud over Skotlands grænser, f.eks. undersøgelse af migration og kulturarv på tværs af 12 lande i det globale syd.

Biosfæreområder samarbejder med chairs og verdensmålsskoler
Uddannelse er en vigtig del af UNESCO-biosfæreområder hvor der undervises i bæredygtighedsspørgsmål. Det går lige fra at lære folk nye færdigheder og ændre deres adfærd i hverdagen, til at forstærke biosfæreområdernes partnerskaber med UNESCO's uddannelsesprogrammer og andre FN-organer - såsom UNESCO Associated Schools (verdensmålsskoler) og UNITWIN / UNESCO Chairs Program som går sammen om aktivt at promovere en bedre forståelse af bæredygtig udvikling.

Samarbejde på tværs af UNESCO kreative og lærende byer
Bristol UNESCO Creative City har været medskabere af et banebrydende filmprojekt for lærere. Projektet er udviklet i partnerskab med Bradford UNESCO City of Film, Belfast UNESCO Learning City og uddannelsesorganisationen Into Film og vil stimulere og kvalificere brugen af film i undervisning og læring

UNESCO verdensarvssteder uddanner ungeambassadører
Durham Castle and Cathedral and Blaenavon Industrial Landscape deltager i World Heritage Youth Ambassadors Scheme, der tilbyder unge muligheder for at engagere sig i kulturarv og som også tager sigte på at skabe tillid og selvværd. Ungdomsambassadørerne laver guidede ture og lærer om kommunikation og forskning af professionelle kulturarvsfolk. En vigtig del af projektet er at de unge deltagere anerkendes7hædres af UNESCO med en 'certificering' som ungeambassadør.

Netværk og kompetenceudvikling for designationerne
Verdensarvsstederne I Storbritannien er gået sammen om at etablere en fond der varetager stedernes interesse gennem at advokere og promovere, skabe netværk og lave kompetenceudvikling for de 32 britiske verdensarvssteder. Fonden arrangerer regelmæssigt events og faglige og tematiske workshops for sitemanegers og andre praktikere. Tilsvarende holder geoparker og biosfæreområder i også hvert deres årlige møde hvor de udveksler best praksis og styrker deres netværk. Nationalkommissionen afholder hvert andet år en videnskabelige konference for UNESCO-chairs.

DESIGNATIONERNES BIDRAG TIL OPFYLDELSE AF VERDENSMÅLENE

"*For us, everything comes back to the Sustainable Development Goals and UNESCO Creative Cities' mission statement. Culture is fundamental to making a city a successful place and for people to live good healthy, successful lives. It's not an add-on. We publicly champion our commitment to placing creativity at the heart of our local development plan and our international cooperations; to celebrating and using design to improve people's lives and championing design; to trying to promote the talent of our designers to make sure that Dundee is a creatively and commercially successful place to actually be a designer; and to the UNESCO's Creative Cities network so that our designers are able to learn from an international best practice and that they can go to other places or they can collaborate internationally. And that's really important for us because we think that's the strength of the network. The more we can engage internationally, the better we get.*"
Annie Marrs, Dundee Creative City Lead Officer

En vigtig del af den bredere værdi af UNESCO-designationerne, udgøres af deres bidrag til FN's 2030 mål for bæredygtig udvikling. Fra bæredygtige turismeløsninger til interaktive videospil, der fremmer mental sundhed i en multikulturel by og banebrydende forskning til vurdering af klimasårbarhed. Designationerne bidrager mangfoldigt og kreativt i at støtte bæredygtig udvikling, men der findes uudnyttede potentialer.

I Storbritannien oplever UNESCO-designationer størst relevans i følgende mål: 4 kvalitetsuddannelse, 13 Klima og 17 partnerskaber.

Den britiske nationalkommission har udviklet en initial oversigt over, hvordan UNESCO-designationer bidrager til verdensmålene. Større anerkendelse og forståelse af den ekspertise og de muligheder som designationerne rummer bør omsættes til bidrag til bæredygtig udvikling og understøtte regeringens arbejde med målene. Nationalkommissionen kan facilitere denne proces ved at igangsætte yderligere undersøgelser, og sikre mere netværk og strategiske alliancer mellem designationerne, er rapportens budskab.

Rapporten anbefaler dertil, at designationerne i Storbritannien gives mulighed for at engagere sig i SDG-rapporteringer og dermed sikre, at deres aktiviteter er knyttet til relevante indikatorer.

Kultur som drivkraft for bæredygtig udvikling er underrepræsenteret og undervurderet i indikatorer og rapporteringer. For at tackle dette, er UNESCO i færd med at udvikle tematiske indikatorer for kultur som bygger videre på tidligere arbejde, inklusive Culture for Development Indicators Suite - en undersøgelse i 17 lande, der søgte at vurdere kulturens bidrag til millenniumudviklingsmålene.

TURISME

Turisme udgør en vigtig indtægtskilde for mange UNESCO-designationer: Verdensarvssteder rangerer blandt de mest besøgte seværdigheder i 2018 og ligger nr. 7 på top 50 i Storbritannien. Antallet af turistbesøg på UNESCO verdensarvsdesignationer i UK 2018 varierer stærkt mellem de forskellige designationer – fra 5000 til 15 mio. Undersøgelsen bekræfter, at verdensarvssteder synes at være særligt succesrige i at anvende deres UNESCO-status til at generere indtægter gennem turisme.

Selvom UNESCO-brandet har stor betydning i forhold til at tiltrække turister viser forskning imidlertid også, at folks bevidsthed om UNESCO-designationerne i Storbritannien generelt er lave. En undersøgelse af offentlighedens opfattelse fra VisitScotland i 2019 viser, at kun 30% af de adspurgte var opmærksomme på UNESCO-designationer og for flertallets vedkommende påvirkede en UNESCO-status ikke deres beslutning om at besøge et bestemt sted.

UNESCO-mærket tiltrækker turister

Giant's Causeway and Causeway Coast er verdensarv. Stedet giver udtryk for, at dets UNESCO-label er en afgørende faktor i at tiltrække mange turister. Det har en positiv effekt for regionen, men tiltrækningskraften repræsenterer også potentielle udfordringer og trusler i form af overturisme.

Et projekt på tværs af geoparker, verdensarv, biosfærer og byer

UNESCO National Trail i Skotland er en ny digital rute, der lanceres af UK's nationalkommission i partnerskab med VisitScotland og en række UNESCO - designationer. Ruten forbinder 13 UNESCO- designationer på tværs af Skotland og vha bæredygtig turisme søger projektet, at styrke økonomisk og social fremgang i de lokale områder som ruten går gennem. Projektet sigter mod at øge værdienfor de besøgende og den geografiske spredning blandt besøgende på skotske UNESCO-designationer, engagere og involvere lokalsamfund, promovere UNESCOs mål og værdier såvel som tilskynde til og anerkende bæredygtige turismepolitikker.

Wester Ross biosfæreområde: Øko-turisme

Klimatiltag SDG13; Partnerskaber SDG17; Kvalitetsuddannelse SDG 4; Livet i havet SDG 14; Livet på land SDG 15; Bæredygtige byer og lokalsamfund SDG 11

Wester Ross, ét af Skotlands to UNESCO biosfæreområder er med i et øko-turismeinitiativ, der fremmer positiv økonomisk, miljømæssig og samfundsmæssig udvikling i området. Projektet ledes af University of the Highlands and Islands i samarbejde med Karelia University of Applied Sciences i Finland i et treårigt projekt kaldet SHAPE (Sustainable Heritage Areas: Partnerships for Ecotourism)

SHAPE rummer et internationalt netværk af tyndt befolkede landdistrikter og fredede områder som er rige på kultur- og naturarv. Initiativet er specifikt rettet mod at forbinde lokalsamfund, myndigheder, naturforvaltning og andre partnere til at udvikle projekter, der gavner både området og de mennesker der bor der. Deltagelse i SHAPE gør det muligt for biosfæreområdet Wester Ross at styrke sin virksomhed og sit lokale netværk. Før Wester Ross kom med i SHAPE, havde de ikke en strategi for hvordan destinationen skulle styres og udvikles. Nu har de taget en ledende rolle i at udforme en destinationsstyringsplan, som 126 virksomheder i området støtter og bakker aktivt op om.

I området bor der 8.000 faste indbyggere og det dækker mere end 5.000 kvadratkilometer og tiltrækker ca. 100.000 turister om året. Nogle af lokalsamfundets mest hyppige bekymringer er overturisme, manglende infrastruktur og negativ indvirkning på miljøet:
"*The most important thing really is to take into account how the local communities feel about tourism and visitors.' Including the community in the planning process allows the Biosphere to ultimately promote sustainable development that is in line with everyone's interests - residents, visitors, and the environment alike. SHAPE has given us the foundation that we need to develop as an organisation and to deliver something that is not only tangible but what people want. They want to have a say, and they want to be heard. It's much more people-centric. And for us, it's just been the best way to really engage with our local communities and to raise the profile of the biosphere and get more support locally*."
Natasha Hutchison, Coordinator Wester Ross Biosphere